

BEVEZETÉS

Az állandósult előjárós kifejezés olyan merev formájú szókapcsolat, amely előtt egy prepozíció áll. A szavak összessége legtöbb esetben idiomatikus jelentést eredményez. Például az **after the event** (utólagos éleslátással) idiomatikus kifejezés, amely mind forma, mind jelentés szempontjából teljesen kötött. Ezzel ellentétben a nem idiomatikus kifejezésekben a főnév több előjáróval is állhat, és jelentése ennek megfelelően változik, például:

after breakfast	reggeli után
at breakfast	reggelineél
during breakfast	reggeli alatt

Az angol nyelvben több mint 150 előjáró létezik. Ennek megfelelően a fent említett *after breakfast*, *at breakfast*, *during breakfast* szókapcsolatokhoz hasonló előjárós kifejezések száma több százezerre rúg. Ugyanakkor az állandósult előjárós kifejezések száma alig éri el az ötezetet. Gyűjteményünk ezek közül a legfontosabb 2080 szókapcsolatot foglalja magában.

Az előjárós kifejezések különösen fontosak a magyar anyanyelvűek számára, mert a magyarban nincsenek prepozíciók. Ráadásul az idiomatikus beszédfordulatoknak az a jellemzőjük, hogy nehéz lefordítani őket, mert szavaik összessége logikailag nem egyezik meg azok magyar jelentésével. Példák ere a következő előjárós kifejezések:

the house is under water	magasabb a jelzőlogkölcsoné, mint a ház értéke
he is up on things	jól informált
she is out for blood	bosszúra vágyik
Sean is in the pink	Sean egészséges, mint a makk
he left without rhyme or reason	minden magyarázat nélkül elment

Az előjárós kifejezések nem tévesztendőek össze az előjárós és határozós igékkel, amelyek egy igével kezdődnek, és kötött formában prepozíciókat vagy határozószókat vonzanak, például: *run away* (elszalad) és *speak with someone* (beszél valakivel). Néha nem könnyű eldönteni, hol a határvonal az

előjárós ige és az előjárós kifejezések között. Például a *the rain came down in torrents* (zuhogott az eső) mondatban a *came down* szókapcsolat előjárós ige, az *in torrents* szókapcsolat pedig állandósult előjárós kifejezés.

Az angolban minden ige főnévi igenév alakját a *to* szóval jelzik, például *to eat* (enni). Természetes, hogy itt nem lehet szó előjárós kifejezésről, mert az előjárót nem főnév követi. Például a *Joe doesn't like to eat at McDonald's* (Joe nem szeret a McDonald'sban enni) mondatban a *to eat* szókapcsolat főnévi igenév, az *at McDonald's* szókapcsolat pedig előjárós kifejezés.

Szótárunk két részből áll. A fő rész az előjárós kifejezéseket kulcsszavak szerint osztályozza, amelyek szinte kizárólag főnevek. Ha egy kifejezésben két főnév is van, úgy az első főnév mérvadó. Abban az esetben, ha a kifejezés nem tartalmaz főnevet, a prepozíciót követő legfontosabb szó lesz a kulcsszó, például:

<i>in and of itself</i>	az ITSELF kulcsszó alatt szerepel
<i>over and above</i>	az ABOVE kulcsszó alatt szerepel
<i>to and fro</i>	a FRO kulcsszó alatt szerepel

Ha a kifejezés megköveteli egy vagy több ige használatát, ezeket a kifejezés végén adjuk meg, például:

<i>in fear of something, be or live</i>	valamit félt; retteg valamitől
<i>from scratch, start something</i>	az elejéről kezd valamit
<i>like clockwork, go or run</i>	megy, mint a karikacsapás

A kifejezések háromféle stilisztikai rétegbe tartoznak. Semleges, bizalmas és szleng stílusba. A két utóbbit *informal* és *slang* minősítéssel láttuk el.

A szótár első részében minden kifejezést legalább egy példamondat illusztrál. Ha a kifejezésnek több jelentése van, ezekre további példákat adunk. Mindegyik angol kifejezés után egy rövid magyar fordítás található.

A szótár második része az előjárók indexe, amely a kifejezéseket a használt 43 előjáró alfabetikus sorrendjében adja meg.

Az angol nyelvben legalább további 110 előjáró van, amelyek ebben a szótárban azért nem szerepelnek, mert nem fűződik hozzájuk közismert állandósult prepozíciós szókapcsolat.

A szótárban nagyon rövid a felhasznált források listája, mert ez a világon az első nyomtatásban megjelent, állandósult előjárós kifejezéseket tartalmazó gyűjtemény. A szerző az anyag java részét saját korábbi kiadványaira támaszkodva szerkesztette.